

Preek over Psalm 86

- Schildwolde, 28 juli 2019
- Kees van Dusseldorp

Liturgie:

Thema: Bidden om de hulp van God

Votum en groet

Opw.640 Mijn hulp is van U, Heer

Gebed

Lezen: Mat.11:25-30

Ps.86

Opw.717 Stil, mijn ziel, wees stil

Preek Ps.86:11: Bidden om de hulp van God

Ps.86 (berijming: De Nieuwe Psalmberijming)

Geloofsbelijdenis

NGK 177 Heer, U bent mijn leven

Gebed

Collecte

NLB 885 Groot is uw trouw, o Heer

Zegen

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

** veel zieken: geeft onrust

Als er veel mensen ziek worden, dan geeft dat onrust.

Bij iedere zieke voel ik zorg: hoe gaat het met je, wat is er aan de hand, wat is er te verwachten, wat doet het ziek zijn met je, en met je geloof, hoe gaat het met je man, je vrouw, je ouders, je kinderen? Ik voel soms de onmacht om te helpen, me in te leven. Ik voel mijn eigen gezondheid of wordt herinnerd aan mijn eigen zorg. Ik zoek de aanwezigheid van de Heer. En ik zoek woorden. Als het kan bidden we samen. En anders bid ik voor mezelf na een gesprek. Als ik weer wegga, blijft de Heer.

Als veel mensen ziek worden, dan geeft dat extra onrust. Onzekerheid: wat gebeurt er? Wie is de volgende? Kan ik het ook krijgen? Hoe breekbaar is een mens eigenlijk! Het geeft een bijzondere sfeer: Steeds weer nieuwe zorgen. Terwijl de oude zorgen er nog zijn. Wat is hier de bedoeling van? Wil God iets duidelijk maken? Moet ik hier zelf iets mee? Het bepaalt me nog meer bij mijn afhankelijkheid. Mijn vertrouwen. Mijn verwachting. Mijn geloof.

Er is in de afgelopen weken van veel gemeenteleden gezegd dat ze een ernstige ziekte hebben. Daarnaast hebben veel gemeenteleden zulke berichten gehoord in hun familie of kenniskring. Je kunt dat niet op één hoop gooien. Voor ieder is het anders. De een krijgt een operatie, de andere een traject van kuren. De een voelt zich er heel ziek bij, de ander heeft er weinig last van. De een krijgt te horen dat de artsen goede mogelijkheden zien voor genezing. Bij een ander is dat veel meer de vraag. En bij een derde wordt niet meer van genezing gesproken. De een voelt zich strijdbaar, de ander geeft zich over.

We gooien het niet op één hoop. Tegelijk doet ook de veelheid van die berichten iets met ons. Het raakt ons, confronteert ons met onszelf, geeft ons te denken, maakt ons onrustig. Vroeger werden ziektes en overlijdens wel een 'roepstem' van God genoemd. Omdat aan ieder die ervan hoort er een vraag in ligt: Waar draait het om je leven? Om Wie gaat het in mijn leven? Zo roept het op tot zelfbeproeving en tot gebed. Dat lijkt mij een goede christelijke weg: zelfbeproeving en gebed.

**

'Bidden om de hulp van God.' Dat heb ik als thema boven de preek gezet. Dat is wat we doen, ziek of gezond, voor onszelf of voor een ander, in je eentje of met elkaar. In en achter de hulp van artsen, familieleden en hulpverleners zoeken we ook hulp bij God. Bij onze hemelse Vader. Maar hoe gaat dat? Hoe ga je de weg van gebed als er zoveel verschillende gevoelens en gedachten door je heen stormen? Wat mag je verwachten van Gods hulp? God geeft geen medicijnen, doet geen operaties, biedt geen fysiotherapie, chemotherapie of psychotherapie. Is de situatie na een gebed anders als voor een gebed? Gebeurt er eigenlijk wel iets als we bidden? Of geeft God alleen een oplossing voor de toekomst? En misschien daardoor wat moed en hoop om het in het heden vol te houden?

'Bidden om de hulp van God'. Dat is wat David doet in Psalm 86. Bij het lezen ervan is je misschien opgevallen, dat er zoveel verschillende gevoelens en bewegingen in deze psalm een plaats hebben. Er is verwarring, maar ook overgave. We horen een klacht, maar ook een lofprij-

zing. We lezen van verdriet en schuld, maar ook van blijdschap en verwachting. Hoe is het mogelijk dat dit allemaal in één gebed samenkomt? Ja, en tegelijk, zo meerstemmig is toch ook ons hart? Zoveel gedachten zitten er toch ook in ons hoofd? Zo ingewikkeld is toch ook het leven? Wat mooi dat dat in de Psalmen allemaal ruimte krijgt! Er klinkt geen waardeoordeel van goede of foute gevoelens. Er worden ons woorden aangereikt. In de aanwezigheid van de Heer. Woorden om te bidden. Om te vertellen. Om te vragen. Zo dringt de Heer ons tot gebed. Gaat Hij met ons op weg. Neemt Hij ons mee. Gods Geest geeft gebedsles. Aan ieder die zich laat meenemen in de beweging van deze psalm.

De psalm die begint met een noodkreet: 'Hoor mij Heer en antwoord mij!'

De psalm die de bidder meeneemt naar de kern: 'Wijs mij uw weg Heer en vervul mijn hart.'

De psalm die afsluit met dank: 'U Heer, hebt mij bijgestaan en getroost'.

Bidden. Dat doen Gods kinderen. Elke dag. Maar in het bijzonder als het moeilijk wordt. Als er ziekte is, nood of verlies. Bidden. Dat doen wij. Ook in de onrust en de zorg als er veel gemeenteleden ernstig ziek zijn. Of als we in onze eigen omgeving veel zorg ontmoeten. Bidden. Daarmee plaats je jezelf voor de Heer. Daarmee reageer je op zijn roepstem. Daarmee grijp je zijn hand. Zoek je je weg. En ontvang je geloof, hoop en liefde. 'Bidden om de hulp van God.'

**

'Hoor mij Heer! Luister toch! Ik kom er zelf niet uit. Ik weet niet waar ik moet beginnen. Ik voel me verdrietig, boos, moe, verward. Heer alstublieft, open uw oor en antwoord mij!'

Zo begint de psalm. Zonder dat er specifieke omstandigheden worden genoemd. Zodat iedere gelovige deze woorden kan gebruiken. Om te klagen, om te smeken. Dat zijn geen uitingen van ongelof, maar van geloof. 'Heer, ik ken u toch! Ik hou van u en ben u toegewijd. Heer, ik verlang naar u!'

Het eerste deel van de psalm wordt bepaald door deze wonderlijke combinatie. De bidder kent en vertrouwt haar God. En juist daarom klaagt zij en smeekt zij. Dat gaat samen op. Alleen wie de Heer kent, die durft te klagen. Die wendt zich tot zijn Vader, strekt als een kind zijn armen uit naar Vader: 'Tot u Heer, hef ik mijn ziel op', zoals in de vorige vertaling stond. 'Naar u verlang ik. Ik zucht naar u, Heer, want hoe zou ik het onder woorden kunnen brengen wat in mij omgaat?' Juist wie de Heer kent, durft te zeggen: 'Hoor mij toch Heer, want ik ben ziek en ongelukkig.' Ik weet dat dit soms al een strijd kan zijn. Om je uit te spreken tegen de Heer. En dat te blijven doen. Soms moeten anderen het van je overnemen en samen met je blijven doen.

In de Bijbel lijkt het wel eens heel gemakkelijk te gaan. Als je een gebed leest, bijvoorbeeld deze psalm. De bidder roept God aan, klaagt zijn nood, vraagt om hulp en op dezelfde bladzijde begint de zon alweer te schijnen. Hup, alle zorgen weer weg. Maar jij blijft achter. Maar verkijk je er niet op. Niet alleen gaat het in de praktijk zo niet. Maar ook in de Bijbel niet. De dichter zegt niet voor niets: 'Heel de dag roep ik tot u'. Zo zien we gelovigen vaker. Dagen en nachten biddend en vastend. Jaren en soms zelfs eeuwen smekend om de vervulling van Gods beloften. Nood en moeite lossen zich meestal niet ineens op. Er gaat soms veel tijd overheen, voor er weer ruimte komt. Maar elke keer dat je bidt, raak je weer een stukje van je last kwijt. Elke zucht geeft een beetje lucht. Want wie bidt, die roept God erbij. Die zoekt zijn nabijheid. En is daarbij eventjes niet meer alleen. In die beweging neemt Psalm 86 je mee. Met je nood naar de Heer! Zoekend naar zijn vriendschap, naar zijn aanwezigheid. Steeds weer.

**

Als er zorg in je leven is, dan neemt dat je in beslag. Door ziekte, door pijn, door onmacht, door spanning, door onzekerheid. Het neemt al je aandacht, beheerst je gedachten, kleurt je beleving. 'Kom bij Mij!' zegt de Heer. 'Blijf bidden', zegt de Heer. Soms zeggen mensen dat tegen je. Of bidden ze zelf voor je. Waar je bij bent of niet.

Bidden geeft al beweging. Omdat je niet alleen maar angstig om je heen kijkt, of moedeloos naar jezelf. Je wordt daaruit losgebroken. Omdat je ook omhoog gaat kijken. Je hebt een Vader in de hemel, weet je nog?! Die verschuiving gaat in de psalm door. En vaak ook in het gebed. Je richt je op God. Met wie spreek ik eigenlijk?

Zo klinkt in deze psalm zomaar ineens een belijdenis van Gods grootheid. 'Geen God is aan u gelijk. Heer. Iedereen zal uw naam prijzen. U doet wonderen. U alleen bent God!'

Dat lijkt misschien heel vreemd. Hoe kun je nu God loven als je wanhopig bent? En toch herken je het misschien wel. Wie bidt, moet omhoog kijken. En ergens dringt dan het besef door: Ik sta voor de troon van God zelf! Voor de Schepper, die bergen en zeeën gemaakt heeft. Wie heeft de wereld in zijn hand? In wiens handen liggen leven en dood, verleden en toekomst? U Heer! U bent groot! Iedereen zal U eren.

Wie bidt moet omhoog kijken. En die ontdekt daar niet alleen een machtige God, maar ook een genadige Vader. Je ontdekt dat Jezus Christus naast de Vader staat, jouw Heer en Heiland. 'U bent goed en tot vergeving bereid', zo rolt de dichter van de lippen. 'Wat een genade dat er toegang is tot uw liefde, dat u welwillend luistert en tot redding in actie komt!'

Bidden bepaalt je bij je hemelse Vader. Met wie spreek ik eigenlijk? Met de machtige Schepper en met de genadige Vader. Zo heeft Hij zich toch in jouw leven bekend gemaakt? Daarmee is je moeite niet weg en sterft je klacht niet weg. Maar wel moet er ook iets anders van je lippen. 'Ik erken u Heer. U bent groot. U bent goed.' Door te bidden dringt dat ineens tot je door. Je bent even bij God. Je kijkt even omhoog uit je gevangenis. En ziet de hemel open. En je Jezus Christus, je Redder aan de rechterhand van God, de almachtige Vader. Je ziet de troon van Gods genade.

**

'Bidden om de hulp van God.' Dat doen we. Voor onszelf. Voor elkaar. De Heilige Geest geeft ons gebedsles met psalm 86. Bidden als medicijn, zingen als therapie. Minstens driemaal daags. De Geest geeft ons in deze psalm woorden en neemt ons mee. In het verwoorden van onze klacht. In het zoeken van Gods aandacht. In het beseffen van zijn liefde. En zo brengt hij ons bij de essentie van het gebed, bij de verrijkte bede. 'Heer leer mij. Wijs mij uw weg. Laat mij wandelen op het pad van uw waarheid. Richt mijn hart op het leven met u!'

Hier komt het gebed tot de kern. Waar je het zelf niet weet. Waar je geen licht ziet en het gevoel hebt in rondjes rond te dolen, op brede wegen te verdwalen, in smalle steegjes vast te lopen. 'Wijs mij uw weg, Heer'. Waar je zoveel gedachten in je hoofd hebt, zoveel informatie moet verwerken, zoveel adviezen krijgt en keuzes moet maken, zoveel verwarring in je gevoelens ervaart. 'Heer, vervul mijn hart met respect voor u. Met eerbied en vertrouwen. En help mij om me te richten op het belangrijkste.'

Dit is het gebed om de Heilige Geest. Die ons als Trooster, als Pleitbezorger, als Coach is gegeven. Om ons de weg te wijzen. Om ons te begeleiden. Om voor ons te bidden, als het onszelf niet lukt. Om ons het onderscheid te leren tussen goede en verkeerde gedachten. Om ons te bewaren voor piekeren, voor wanhoop, voor angst. Door ons te verbinden aan Jezus Christus, die geleden heeft, verlaten is, veracht werd, pijn leed en de dood in de ogen keek. En die daarin trouw bleef voor jou en voor mij, En zo het leven heeft opengelegd.

Als je met je nood tot God gaat, en je laat meenemen over de gebedsroute van Psalm 86, die komt tot deze verrijkte en intense bede: 'Heer, wijs mij uw weg. Vul mijn hart met geloof! Want in u ligt mijn leven.'

**

'Bidden om de hulp van God.' Dat is een reactie van een kind van God. Als de nood je leven treft. Als de onrust toeslaat omdat er zoveel ziekte of moeite is in je omgeving. 'Kom tot Mij', zei Jezus. En zijn Geest dringt ons tot gebed. Om ons bij onze Hogepriester te brengen. En daar, bij de troon van Gods genade, komen ook andere tonen tot klinken. Naast de klacht en het smeekgebed. Tonen van verootmoediging en lofprijzing. Tonen van verlangen en overgave. En dan? Wat heb je daaraan? Verandert er iets als je bidt? Als je de gebedswandeling van Psalm 86 hebt gemaakt? Helpt dat je uit de put? Lost dat je problemen op?

Ja, door zo'n gebed kom je echt verder. Nee, het lost je problemen niet op. Ook in het laatste deel van Psalm 86 blijven de moeilijkheden, zelfs tot het dodenrijk toe. 'Een bende komt op mij af en bedreigt mijn leven. Maar zij kennen u niet. Maar u, mijn God, bent liefdevol, genadig, geduldig, trouw en waarachtig.' Daarom weet ik dat u sterker bent. En dat ik bij u veilig ben. Zo is er wel degelijk iets veranderd. Het bidden heeft wel degelijk 'resultaat', als ik dat zo mag zeggen. Er komt iets van hoop en moed terug. 'Ik zál u loven', brengt David onder woorden. Ik hoor het hem haast tegen zichzelf inzingen. 'Ik zál u loven. U toont mij uw grote trouw. U verlost mij van de dood.'

Dat klinkt anders dan de inzet van het gebed: 'Hoor mij Heer, want ik ben zwak en ongelukkig'. En nu: 'Ik heb uw grote trouw gezien. U verlost mij van de dood. Mijn leven is veilig in uw handen.' Dat klinkt anders. Er klinkt meer moed en hoop in. Ik geloof vast dat dat ook de belofte is, die God aan zijn kinderen geeft. Dat Hij op het gelovige gebed de zieke zal oprichten. Ook als de ziekte niet overgaat, als de krachten niet terugkomen, als het moment van afscheid nadert. Toch blijven dan de blijdschap in God, de hoop op de toekomst en de moed om de weg te gaan. Zoals Jezus Christus zelf zijn weg ging. Hij deed dat als de Messias. Bij ons gaat dat gebrekkig, moeizaam, zoekend. Maar toch is er iets zichtbaar van de vrede van de Heer.

**

Na een wandeling kom je weer thuis. Ook de gebedswandeling van Psalm 86 brengt je weer terug in de praktijk. Dat vind ik het mooie van deze psalm. Het gebed trekt je op in de aanwezigheid van de Vader. Je krijgt even zicht op je Heer en Heiland Jezus Christus. Maar je blijft niet zweven boven de werkelijkheid. Je landt weer met twee benen op de grond. In het laatste deel van de psalm wordt het gebed om de hulp van God herhaalt. Maar het is tegelijk anders. De vraag is anders.

De moeilijkheden spoelen niet meer onweerstaanbaar over de gelovige heen. Waar de bidder aan het begin angstig en opgejaagd naar God toevluchtte, daar kijkt de bidder aan het eind de

moeiten recht in de ogen. Zijn horizon is opengebroken. Hij kijkt verder dan de gebeurtenissen van een dag. Want hij heeft gezien hoe de hemel boven hem geopend is. En ontdekt zo welke vijanden hem op aarde bedreigen. Niet de bezorgdheid is meer de baas over haar. Maar met hulp van de Heer staat zij boven de zorgen. Door Hem is zij op de rots getild. Waar de golven haar niet kunnen wegspoelen, omdat de golven van het aardse leven haar Heer niet kunnen wegspoelen.

De gebedsles van Gods Geest loopt uit op een concreet gebed. Ik lees een bede om kracht, om staande te blijven en Gods weg te gaan, hoe de route ook loopt. Ik lees een bede om verlossing van de aanvechtingen die het vertrouwen bedreigen. En God geeft die verlossing en zal vroeg of laat de vijanden vernietigen. En ik lees een gebed om een teken, zodat de vijanden afdruipten. Dat is geen vraag om een wonderlijke genezing. Maar een vraag of Gods genade zichtbaar mag worden. In jou en door jou. Zodat de aanvechtingen hun grip verliezen. Omdat God geholpen heeft en getroost heeft. Een bede om kracht, om verlossing en of de Heer je een teken van zijn genade wil maken. Daar kun je mee verder. Dat is de hulp die God geeft. Waarmee God de zieke opricht en de gemeenschap energie geeft.

**

Als veel mensen ziek worden, geeft dat onrust. Het raakt ons en geeft ons te denken. Wat gebeurt er? Wie is de volgende? Wat is hier de bedoeling van? Wil God iets duidelijk maken? Naast de zorg en hulp aan wie ziek is en de familie erom heen, is het ook goed om de roepstem van de Heer te horen, die op jou afkomt. De vraag die besloten ligt in iedere ziekte, in iedere moeite, in elke zorg: 'Kom tot Mij met je last en je vermoeidheid.' Ga de weg van het gebed. Voor jezelf, voor de ander en met elkaar.

'Bidden om de hulp van God'. Psalm 86 is een gebedswandeling.

Het begint met de noodkreet: 'Hoor mij Heer en antwoord mij!'

Dan dringt het besef door met wie je spreekt: 'U bent groot en u bent goed!'

Dan vind je de gouden kern: 'Wijs mij uw weg Heer en vervul mijn hart.'

Dat geeft je het vertrouwen: 'Ik zál u loven.'

En je kunt weer verder: Heer, geef mij kracht, verlossing en maak mij een teken van uw genade'.

Gebedsles van Gods Geest. Voor ieder die zich het eigendom weet van Jezus Christus.

Amen